

ЛЕКЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ

Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця
(м. Київ, Україна)

Вступ.

За умов переходу на дистанційне навчання відбувся докорінний перегляд форм, методів і організації процесу навчання. Ми зіткнулись з типовою проблемною ситуацією, сутність якої полягає з одного боку у багатогранності форм та методів навчання у вищій медичній школі, а з іншого – недостатньому вивченні їх трансформації в умовах дистанційного навчання. В фундаментальних дослідженнях з дидактики вищої медичної школи провідне положення серед форм організації навчання відводиться лекції [1, 2, 3, 4].

Мета дослідження.

Визначити особливості використання лекційного методу і лекційної форми навчання при дистанційній формі вивчення клінічної анатомії та оперативної хірургії.

Основна частина.

Вивчення досвіду проведення дистанційного навчання в 2020-23 рр виявило низку тенденцій застосування лекційної форми організації навчання та дидактичного лекційного методу викладання дисципліни. Лекція, як форма організації викладання клінічної анатомії та оперативної хірургії, завдяки неваріативному розкладу занять та багатосторонньому (орієнтуючому, інформаційному, інтегруючому, світоглядному, виховному, логіко-методологічному, методичному) впливу на навчальний процес поки зберігає своє положення. Особливо це проявляється при читанні проблемних лекцій, в яких зміст матеріалу викладається у вигляді штучно створених пізнавальних ситуацій і проблеми. Але в умовах дистанційного навчання виявлена стійка тенденція на зменшення інтересу до лекцій (низька явка, відключення студентом зворотного аудіо- та відеозв'язку протягом лекцій, значний відсоток нетехнічних відключень студентів протягом лекцій тощо).

Вивчення досвіду проведення дистанційного навчання в 2020-2023 рр виявили іншу тенденцію - використання лекційного методу викладання на практичних дистанційних заняттях. На нашу думку такий тренд обумовлений скороченням програмного часу на вивчення дисципліни, відсутністю можливості при дистанційному навчанні оволодіння технікою та

практичними навичками з дисципліни, можливістю оптимально та досить наочно подати та зберегти науково-медичну навчальну інформацію, відтворити її в зручний для студента час тощо.

Аналіз досвіду дослідження показали, що при дистанційному навчанні використання на заняттях лекційного методу кардинально змінює роль викладача при підготовці та проведенні практичних занять. Викладач визначає структуру навчального процесу, оптимально поєднує дидактичні методи проведення дистанційного практичного заняття, використовує можливості комп'ютерних технологій та інтерактивних методів. Але з іншого боку, така інтенсивна робота протягом заняття вимагає значної підготовчої роботи з розробки змісту та опорних презентацій, підбору відеоматеріалів, підготовки структурно-логічних схем для ефективного побудови заняття, планування поєднання лекційного та інтерактивних методів, роботи малих творчих груп над багатоваріантним вирішенням завдань ситуаційних задач, ділових ігор, «воркшопа» або «кейс-метода». Діючими положеннями така науково-педагогічна діяльність не вважається інтелектуальною власністю, не зараховуються в педагогічне навантаження викладачів і тим більш не оплачується. Крім того, самі організаційні та програмні засади, матеріально-технічне оснащення навчального процесу у вищій медичній школі, які і до того були мало пристосовані до індивідуалізації та введення в навчання інтерактивних творчих синхронних методів, при переході на дистанційну форму залишились без змін.

Висновки.

Результати проведеного дослідження показали, що лекційний дидактичний метод проведення дистанційних занять стає одним з визначальних, найбільш ефективним методом передачі і засвоєння навчальної інформації. Дистанційна форма занять при викладанні клінічної анатомії та оперативної хірургії кардинально змінює роботу викладача при підготовці та під час заняття, що вимагає перегляду державних та установчих підходів до змісту, результатів та оцінювання науково-педагогічної інтелектуальної діяльності викладачів вищої медичної школи.

Література

1. Aleksiuk AM. Pedagogika vyshchoi osvity Ukrainy. Istorii. Teorii. Kyiv: Lybid; 1998. 560 s. [in Ukrainian].
2. Filonenko MM. Metodika vykladannia u vyshchii medychnii shkoli na zasadakh kompetentnisnogo pidkhodu. K.: Tsentр uchbovoi literatury; 2016. 88 s. [in Ukrainian].
3. Kobzar OB. Systema navchalnogo protsesu u medychnomu vuzi. K.: Stylos; 1997. 242 s. [in Ukrainian].
4. Kobzar OB, Doroshenko SV, Levon MM, Parkhomenko MV, Prokopets KO, Khvorostiana TT. Dydaktychna rol lektcii v navchalnomu protsesi vyshchoi medychnoi shkoly. Naukovi zapysky Mizhnarodnogo universytetu. 2017;27:73-77. [in Ukrainian].